

LOS

Stichting Landelijk Ongedocumenteerden Steunpunt

jaarverslag
2011

Kerk
inActie

Cordaid

Koninklijke
Nederlandsche
Religieuzen
knr

KINDERPOSTZEGELS
voor kinderen door kinderen

ANA MARIA FONDEN

kfHein,fonds

STICHTING
DEMOCRATIE EN MEDIA

Het Tijdgatfonds + Ars Donandi

W.J.O. de Vries fonds + Ars Donandi

Voorwoord

Elk jaarverslag van Stichting LOS zou kunnen beginnen met de stelling dat het afgelopen jaar een “bewogen” jaar was. Dat zal zo blijven omdat het vraagstuk van migratie en de positie van ongedocumenteerden voor ophef en tegenstellingen blijven zorgen.

Vorig jaar schreven we dat met het door het gedoogkabinet voorgestane beleid de botsing tussen beleid en barmhartigheid en tussen rigiditeit en mededogen alleen maar zou toenemen. De voortdurende aanwezigheid in de media van schrijnende gevallen bevestigde onze voorspelling. Het feit dat bij herhaling de minister door de rechter op de vingers werd getikt eveneens.

Het huidige beleid is slecht voor de samenleving en slecht voor de ongedocumenteerden. Bovendien is het niet effectief want er zijn geen aanwijzingen dat het aantal ongedocumenteerden in Nederland minder wordt. Door die ineffectiviteit wordt veel gemeenschapsgeld over de balk gegooid. Het is tijd voor een ander beleid waarin immigratie een constructieve plek krijgt in de Nederlandse samenleving en waarbij de mensenrechten en basisrechten in Nederland worden gerespecteerd. Met nieuwe verkiezingen en een nieuw kabinet is daartoe een kans. Een versterking van de samenwerking tussen alle organisaties die zich bekommeren om vluchtelingen, asielzoekers en ongedocumenteerden zou daarvoor dienstig kunnen zijn. Stichting LOS heeft daartoe het afgelopen jaar stappen gezet.

In het verslagjaar is weer veel ondernomen om de functie van kenniscentrum voor mensen en organisaties die hulp bieden aan migranten zonder verblijfsvergunning inhoud te geven. Met weinig middelen is ontzettend veel gedaan. Dat is te danken aan de toeloze inzet van onze medewerkers en vervult ons met trots en dankbaarheid.

Wij hopen dat de waardering voor onze activiteiten en de noodzakelijkheid ervan ook in de toekomst voldoende is om in financieel opzicht ons werk te kunnen blijven voortzetten.

Het bestuur van Stichting LOS

0 Inleiding

Stichting LOS (Landelijk Ongedocumenteerden Steunpunt) is sinds 2003 het kenniscentrum voor mensen en organisaties die hulp bieden aan migranten zonder verblijfsvergunning ('ongedocumenteerden'). Stichting LOS zet zich in voor de basisrechten van deze migranten en hun kinderen. Stichting LOS informeert organisaties, instellingen en individuen over de rechten van migranten zonder verblijfsvergunning en de mogelijkheden daar gebruik van te maken. Daarmee wil Stichting LOS de marginalisering van ongedocumenteerden in Nederland tegengaan. Stichting LOS baseert zich hierbij op artikel 25 van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens, die ook geldt voor migranten zonder verblijfsvergunning.¹⁾

In 2011 heeft de stichting LOS zich vooral beziggehouden met:

1. Algemene ondersteuning van de hulpverlening, netwerkbevordering en lobby
2. Project Verbinden en versterken van netwerken in de hulpverlening voor Vrouwen en kinderen zonder verblijfsvergunning
3. Project Migrantengroepen en ongedocumenteerde hulpvragers
4. Project Meldpunt Vreemdelingendetentie
5. Project Uitbreiding Helpdesk

In het vervolg van de tekst gaan wij verder in op de hierboven beschreven activiteiten. Het financieel jaarverslag vindt u achter het inhoudelijk jaarverslag.

¹⁾ Dit artikel luidt:

Een ieder heeft recht op een levensstandaard, die hoog genoeg is voor de gezondheid en het welzijn van zichzelf en zijn gezin, waaronder inbegrepen voeding, kleding, huisvesting en geneeskundige verzorging en de noodzakelijke sociale diensten, alsmede het recht op voorziening in geval van werkloosheid ziekte, invaliditeit, overlijden van de echtgenoot, ouderdom of een ander gemis aan bestaansmiddelen, ontstaan ten gevolge van omstandigheden onafhankelijk van zijn wil. Moeder en kind hebben recht op bijzondere zorg en bijstand. Alle kinderen, al dan niet wettig, zullen dezelfde sociale bescherming genieten.

1 Ondersteuning van de hulpverlening, netwerkbevordering en lobby

De belangrijkste taken van Stichting LOS zijn:

- informatie en servicecentrum;
- netwerk- en relatiemakelaar;
- collectieve belangenbehartiger.

De werkzaamheden van Stichting LOS richten zich op Nederland.

De belangrijkste activiteiten die daaruit volgen zijn:

- a) informatie en advies aan de primaire doelgroep; te weten reguliere en particuliere hulpverleningsorganisaties die volwassenen en kinderen zonder verblijfsvergunning ondersteunen. Hiertoe beheert Stichting LOS een telefonische helpdesk voor professionals en particuliere hulpverleners. Informatie wordt verspreid via de website www.iLegalevrouw.nl, www.iLegaalkind (in samenwerking met Defence for Children), www.meldpuntvreemdelingendetentie.nl en www.stichtinglos.nl. Er worden twee soorten tweewekelijkse digitale nieuwsbrieven uitgegeven: een uitgebreide nieuwsbrief gericht op gespecialiseerde Nederlandse hulpverleningsorganisaties, en een tweetalige nieuwsbrief gericht op vrouwen- en migrantenorganisaties. De landelijke krant [buiten de]Boot is gericht op een algemener publiek. Ook geeft Stichting LOS voorlichting over de elementaire mensenrechten van migranten zonder verblijfsvergunning aan reguliere organisaties en migrantenzelforganisaties.
- b) netwerkontwikkeling en bevordering van de samenwerking tussen individuen en organisaties die zich bezig houden met hulpverlening aan migranten zonder verblijfsvergunning, zodat ze gebruik kunnen maken van elkaar kwaliteiten en mogelijkheden. Stichting LOS beschikt hiertoe over een groot netwerk met maatschappelijke organisaties die zijn samengebracht in een digitale database.
- c) kennisvergroting, onder andere door onderzoek;
- d) bijdragen aan beleidsontwikkeling ten aanzien van ongedocumenteerden.

1.a Informatie en advies aan hulpverleners

In de praktijk biedt Stichting LOS wat betreft advies aan de primaire doelgroep:

- Telefonische helpdesk, op maandbasis worden gemiddeld 30 telefonische vragen en 12 vragen per mail beantwoord. De meeste vragen worden gesteld over de mogelijkheden van opvang, medische zorg en over procedures. Ongeveer evenredig verdeeld over noodopvangen, instellingen zoals maatschappelijk werk of vrouwenopvang, en particulieren. Door de drie lopende projecten waren in 2010 en 2011 meer hulpvragen afkomstig uit migrantengroepen, vrouwenorganisaties en vanuit detentie.
- Informatievoorziening naar instellingen, media, studenten, onderzoekers. Dit betreft op maandbasis zo'n 20 telefonische of mail-contacten. Stichting LOS was lid van de klankbordgroep bij het onderzoek van Maatwerk bij Terugkeer over de visie van migrantenzelforganisaties op terugkeer. Dit onderzoek is door Richard Staring en collega's van de Erasmus Universiteit uitgevoerd.
- Nieuwsbrief en andere directe informatievoorziening naar de hulpverleners. De al langer bestaande twee-wekelijkse uitgebreide nieuwsbrief wordt digitaal naar ruim 100 abonnees gestuurd.

Sinds 2011 verstuurt Stichting LOS ook een speciaal kort gratis nieuwsbulletin, gericht op migranten- en vrouwenorganisaties. Dit bulletin wordt ook in het Engels verzonden, dankzij de gratis vertaaldienst van twee betrokken vertalers.

- Er is acht maal voorlichting gegeven aan migrantengroepen over basisrechten. Ook werden nog steeds boekjes Basisrechten voor Ongedocumenteerden verkocht.
- Er zijn 11 presentaties en lezingen gehouden over de mogelijkheden voor hulpverlening aan ongedocumenteerden, met name over de gevolgen van de dreigende strafbaarstelling van illegaal verblijf. Daarnaast participeerden we in bijeenkomsten van enkele lokale netwerken zoals het Rotterdams Illegalen Overleg, stichting Hope, en AHRU (Alliance for Human Rights of the Undocumented). Op deze wijze draagt Stichting LOS bij aan de kennis en weerbaarheid van de doelgroep.

Op 19 mei sprak Stichting LOS tijdens de startconferentie van Housing Rights Watch over de positie van migranten zonder verblijfsvergunning op de woningmarkt. In het najaar van 2011 verscheen een artikel over dit onderwerp in het blad van de woonbond, met input van stichting LOS. Stichting LOS wees erop dat de weinig flexibele woningmarkt in Nederland migranten kwetsbaar maakt voor uitbuiting.

- Internationale contacten: Stichting LOS werkt voor wat betreft de Europese en Internationale beleidsontwikkeling en lobby nauw samen met PICUM, het Platform for International Cooperation on Undocumented Migrants in Brussel. Stichting LOS organiseerde samen met PICUM de bijeenkomst over strafbaarstelling van illegaal verblijf. Stichting LOS was dagvoorzitter van een Internationale bijeenkomst van PICUM over rechten van ongedocumenteerde vrouwen en hun kinderen.

In november 2011 nam Stichting LOS in Warschau deel aan de Conferentie van de Fundamental Rights Agency (mensenrechtenorganisatie van de EU) over de rechten van ongedocumenteerde migranten in Europa.

- Publieksnieuwsbrief [buiten de] Boot. Deze nieuwsbrief is in 2009 opgestart en wordt verzonden naar ruim 500 adressen. Het doel is om geïnteresseerde leken te informeren over de ontwikkelingen met betrekking tot uitgeprocedeerde asielzoekers en andere migranten zonder verblijfsvergunning, en over de hulpverlening aan hen. Tevens wil Stichting LOS met [buiten de] Boot donateurs werven. Hulpverlenersorganisaties prijzen [buiten de] Boot vanwege de kwaliteit van de informatie en de layout. Zij delen het blad graag uit. In 2011 verscheen [buiten de] Boot twee keer.

1.b Netwerkbevordering

De volgende netwerken worden door LOS geïnitieerd:

- **PMZV: Platform Migranten Zonder Verblijfsvergunning**
Het PMZV is het forum waar organisaties die zich bezighouden met de hulp aan mensen zonder verblijfsvergunning elkaar ontmoeten en waar uitwisseling plaatsvindt over nieuwe initiatieven en ontwikkelingen. De vergaderingen van het Platform Migranten zonder Verblijfsvergunning worden gemiddeld door 20 organisaties bezocht. Stichting LOS zorgt samen met een kerngroep voor de voorbereiding van de vergadering en voor het uitnodigen van sprekers. In 2011 kwam het Platform Migranten zonder Verblijfsvergunning vier maal bijeen. Steeds waren

ongeveer drie externe informanten aanwezig. Zij gaven een inleiding op de volgende onderwerpen: medische procedures (door Pharos), het opvangproject MOO (door ASKV), opvangrechten voor uitgeprocedeerde asielzoekers (door VW), homoseksuele asielzoekers (door VW), kansen voor kinderen (door DCI), de situatie van Somaliërs (door INLIA), acties van Somaliërs in het tentenkamp (door VoS en STIL), zelforganisaties (door SVOR), strafbaarstelling illegaal verblijf (door Stichting LOS), en slachtoffers mensenhandel (door BLinN). Het PMZV bestaat al ruim 20 jaar en zal de komende jaren voortgezet worden.

- **BMO: Breed Medisch Overleg**

Hierbij komen organisaties samen die zich bezighouden met het recht op gezondheid. In dit breed samengestelde overleg wordt informatie uitgewisseld en activiteiten gepland om de gezondheidszorg voor ongedocumenteerden toegankelijk te houden.

Deelnemers in 2011 waren Dokters van de Wereld, Pharos / Lampion, de Johannes Wier - stichting, SKIN (Samen Kerk in Nederland, migrantenkerken), de GGD-Rotterdam en -Den Haag, en lokale partnergroepen in resp. Amsterdam (MOO: Medisch Opvangproject Ongedocumenteerden), Den Haag (OKIA: Ondersteunings Comité Illegale Arbeiders), Rotterdam (ROS: Rotterdams Ongedocumenteerden Steunpunt), Eindhoven (Vluchtelingen in de Knel) en Utrecht (STIL, Solidariteitsorganisatie voor vluchtelingen en migranten zonder verblijfsvergunning). Het BMO kwam in 2011 acht keer bijeen.

In 2011 voerde Bureau Berenschot in opdracht van het ministerie van VWS een evaluatie-onderzoek uit naar de uitvoering van de regeling voor vergoedingen van zorg aan onverzekerbare vreemdelingen. Deelnemers aan het BMO (Breed Medisch Overleg) zijn door het bureau geïnterviewd en waren aanwezig bij de voorpresentatie van het rapport. Namens het Breed Medisch Overleg is in 2011 twee keer gereageerd op dit evaluatie-onderzoek, één keer naar Berenschot zelf en één keer naar de Tweede Kamer.

Op 30 november organiseerde het Breed Medisch Overleg een expertmeeting met als titel: Effecten van uitsluiting op de publieke gezondheid, casus ongedocumenteerden. Deze

Expertmeeting vond plaats bij het Nivel en werd voorgezeten door Louise Gunning, voorzitter Gezondheidsraad. Verder waren alle relevante landelijke organisaties van zorgverleners aanwezig (KNMG, GGD, NMT, GGZ, LHV, KNOV), naast vertegenwoordigers van belangenorganisaties (Pharos, Lampion, Johannes Wier, Dokters van de Wereld, Amnesty International), een aantal vertegenwoordigers uit de wetenschap (UvA, Erasmus, Radboud, Nivel) en uit de lokale overheid (Utrecht, Den Haag). Alle genoemde partijen spraken zich helder uit vóór de zorgplicht van zorgverleners, ook voor patiënten zonder verblijfsvergunning. Bovendien was er overeenstemming dat er niet alleen aandacht dient te zijn voor de zorg als zodanig, maar ook voor determinanten van de gezondheid: participatie, arbeidsomstandigheden, huisvesting, middelen van bestaan, leven in angst en isolatie. Die reduceren in de praktijk sterk de mogelijkheid om de 'eigen verantwoordelijkheid' voor de gezondheid te nemen.

Het Breed Medisch Overleg zal in 2012 de afspraken die tijdens de Expertmeeting gemaakt zijn opvolgen. (NB: de meeste afspraken moeten door anderen uitgevoerd worden)

- **Projectgroep Vluchtelingen Raad van Kerken**

Stichting LOS participeert in deze projectgroep. In de projectgroep worden actualiteiten uitgewisseld en regelmatig brieven opgesteld die namens de Raad van Kerken verzonden worden. Ook worden activiteiten geïnitieerd en een jaarlijkse bijeenkomst georganiseerd.

1.c Collectieve belangenbehartiging

Vanuit veel van de bovengenoemde netwerkactiviteiten is gelobbyd voor het verbeteren van de positie van ongedocumenteerden. Genoemd kunnen worden:

- **Voorstel 'strafbaarstelling illegaal verblijf'**

In het regeerakkoord van 2010 kondigde het kabinet de strafbaarstelling van illegaal verblijf aan. Stichting LOS vormde daarop met andere partijen (waaronder INLIA, de gemeente Utrecht, Protestantse Kerk Nederland, Defence for Children en diverse lokale organisaties zoals AKSV en OKIA) de coalitie tegen strafbaarstelling van illegaal verblijf.

Deze coalitie tegen strafbaarstelling heeft een statement opgesteld waarin de argumenten tegen strafbaarstelling van illegaal verblijf zijn samengevat op zo'n manier dat deze breed konden worden ondersteund. Op 9 maart werd het statement met een persconferentie gepresenteerd, de NOS

besteedde hier in het 8-uur journaal aandacht aan.

Op de website www.geenstrafbaarstelling.nl zijn daarna nog vele duizenden handtekeningen tegen de strafbaarstelling van illegaal verblijf verzameld. Stichting LOS heeft het beheer over deze website.

De lokale organisaties uit de coalitie organiseerden op 17 maart een Nacht van de Vervanging. In Amsterdam werden ongedocumenteerde migranten voor één nacht ondergebracht bij bekende Nederlanders. In Den Haag en Eindhoven vonden debatten plaats. In Utrecht werden bekende Utrechters in een symbolische cel opgesloten.

Op 27 mei organiseerde Stichting LOS in samenwerking met PICUM en de Rotterdamse organisaties ROS en de Pauluskerk een internationale conferentie over de strafbaarstelling van illegaal verblijf. Sprekers uit Nederland, België, Groot-Brittannië, Duitsland, Frankrijk en Italië vertelden hoe de strafbaarstelling bij hen geregeld is en wat dat voor gevolgen heeft voor de levens van de doelgroep. De conferentie werd goed bezocht, met name ook door migrantenorganisaties. Dat de voertaal op de conferentie Engels was heeft ongetwijfeld bijgedragen aan hun hoge opkomst.

In het juni-nummer van Sociaal Bestek verscheen een artikel over de gevolgen van strafbaarstelling van illegaal verblijf, geschreven door Rian Ederveen van Stichting LOS

Sinds eind 2011 coördineerde Stichting LOS een samenwerkingsverband van lokale organisaties die de reguliere hulpverlening open willen houden voor hulpvragen van ongedocumenteerde migranten. Stichting LOS schreef een basistekst op basis waarvan lokale organisaties hun eigen basisrechtenboekjes schreven. Dit resulteerde uiteindelijk in een gezamenlijke presentatie van Basisrechtenboekjes in zes steden op 21 maart 2012. De teksten zijn allen te lezen op de website www.basisrechten.nl.

- **Veilige aangifte**

Het thema 'veilige aangifte' is door OKIA aangezwengeld en sinds 2006 ook door Stichting LOS actief bepleit. Het doel is dat ongedocumenteerde migranten aangifte kunnen doen van zowel criminele strafbare feiten bij de politie als van geboorten en huwelijken bij Burgerzaken, zonder dat zij bang hoeven te zijn om opgepakt te worden. In 2011 verzorgde Stichting LOS op uitnodiging van de TOV (Taak Organisatie Vreemdelingen) een presentatie bij de Unit Mensenhandel van de politie over dit thema.

- **Schaduwrapportage UPR (Universal Periodic Review)**

In 2012 moet Nederland weer aan de VN verslag doen van haar vorderingen op het gebied van naleving van mensenrechten. Op uitnodiging van het NJCM (Nederlands Juristen Comité voor de Mensenrechten) heeft Stichting LOS een bijdrage geleverd aan de schaduwrapportage voor dit rapport, met name op de thema's vreemdelingendetentie en recht op basisvoorzieningen voor ongedocumenteerden en de strafbaarstelling van illegaal verblijf.

- **Lobby Tweede Kamer**

Op 23 maart mocht Stichting LOS input geven bij de ronde tafel over het AMV-beleid, naar aanleiding van nieuwe voorstellen van de minister. Stichting LOS heeft deze inbreng voorbereid met een aantal organisaties uit haar achterban die ervaring hebben met deze problematiek.

2 Project Verbinden en versterken van netwerken in de hulpverlening voor Vrouwen en kinderen zonder verblijfsvergunning

Het project 'Verbinden en versterken van netwerken in de hulpverlening voor Vrouwen zonder verblijfsvergunning' is in 2010 gestart en liep door tot eind 2011. Doel van het project was het informeren van hulpverleners aan ongedocumenteerde vrouwen, en het versterken van het onderlinge netwerk.

Het in kaart brengen van het netwerk van hulpverleners aan ongedocumenteerde vrouwen heeft veel tijd gekost. Een deel van het netwerk, zo'n 25 organisaties, was bekend bij Stichting LOS. Vooral het onderzoek naar migranten-vrouwenorganisaties was een intensief traject. Veel organisaties werken niet in kantoorruimten, werken met een mobiele telefoon, kennen andere prioriteiten waardoor afspraken werden afgezegd of terugbelverzoeken niet vlot werden nagekomen. Uiteindelijk is door intensieve persoonlijke aandacht contact gelegd met meer dan 100 organisaties die zich inzetten voor vrouwen zonder verblijfsvergunning.

Voor het informeren van deze organisaties is de website www.iLegalevrouw.nl gebouwd, waarin informatie over de rechtspositie van vrouwen zonder verblijfsvergunning, de mogelijkheden voor legalisering en de risico's van controle en detentie te vinden is. Tevens zijn de adresgegevens van de netwerkpartners te vinden via een speciale inlogcode. De website www.iLegalevrouw.nl is door Judith Sargentini, Europarlementarier voor GroenLinks feestelijk in werking gesteld tijdens een landelijk conferentie op 23 september, waarbij zo'n 70 organisaties aanwezig waren. Opvallend was vooral de grote deelname uit de vrouwenopvang. Er waren workshops over diverse thema's die de doelgroep aangaan, die goed bezocht werden. De workshops hadden een tweeledig karakter: het informeren van de hulpverleners en het in kaart brengen van lacunes. De deelname van organisaties met diverse achtergronden hielp bij het vinden van oplossingen.

Na de conferentie is nog verder onderzoek gedaan naar de lacunes in de hulpverlening en de mogelijkheden om deze op te lossen. Er zijn gesprekken gevoerd met hulpverleningsinstanties, de klankbordgroep en met vrouwen uit de doelgroep zelf. Het is nu zoeken naar mogelijkheden om de voorgestelde oplossingen uit te voeren. De conferentie leverde een goede samenwerking op met de Federatie Opvang en Movisie, die door Stichting LOS als een meerwaarde voor haar werk wordt gezien.

3 Project Migrantengroepen en ongedocumenteerde hulpvragers

Het project Migrantengroepen en ongedocumenteerde hulpvragers richtte zich op de hulpverlening door migrantenorganisaties. Zonder hun vaak vrijwillige en belangenloze inzet zouden veel mensen zonder verblijfsvergunning bijvoorbeeld op straat slapen en/of honger lijden. Stichting LOS wil de migrantengroepen ondersteunen om beter hulp te kunnen verlenen.

Het project is in 2010 gestart en liep door tot eind 2011. In deze periode is contact gelegd met 131 organisaties, onder te verdelen in: Zelforganisaties van ongedocumenteerde organisaties; Belangenorganisaties van migranten; Internationale migrantenkerken; Moskeeën en Individuen. Zij allen bieden hulp aan ongedocumenteerde landgenoten, in de vorm van directe hulp, doorverwijzing en advies. Daarnaast houdt een deel van deze organisaties zich ook bezig met lobby-activiteiten. Na de inventarisatie van de organisaties is apart onderzoek verricht naar West-Afrikaanse en Marokkaanse organisaties. Het onderzoek naar Marokkaanse organisaties is verricht door Angelique Pronk, studente criminologie aan de Universiteit Utrecht. Uit beide onderzoeken bleek de grote terughoudendheid van de organisaties om zich bekend te maken: zij zijn bang dat zij het leven van ongedocumenteerde migranten bemoeilijken door hun overlevingsstrategieën prijs te geven. Sommige organisaties willen ook niet laten zien dat zij ook belang hebben bij het instandhouden van afhankelijkheidsrelaties.

In 2011 hebben drie netwerkbijeenkomsten plaatsgevonden. De organisatie lag steeds bij Stichting LOS in samenwerking met 2 andere organisaties: een migrantenorganisatie en een Nederlandse hulpverleningsinstelling. In totaal deden 120 personen mee aan de drie bijeenkomsten in Amsterdam (georganiseerd door Wereldhuis Amsterdam en Nedas), Rotterdam (medegeorganiseerd door Stichting Vluchtelingen Organisatie Rijnmond en CAWA) en Den Haag (medegeorganiseerd door Wereldhuis Den Haag en Indonesian Migrant Workers Union). De titel van de bijeenkomsten was: "Jouw netwerk is jouw vangnet". Tijdens deze bijeenkomsten bleek dat het gebrek aan tijd en middelen leidt tot kennislacunes die de hulpverlening bemoeilijken. Tevens bleek dat het gebrek aan onderling contact ertoe leidt dat de lobby van organisaties die te maken hebben met ongedocumenteerde migranten moeilijk tot stand komt.

Stichting LOS zal de informatievoorziening aan migrantenorganisaties voortzetten door middel van de tweewekelijkse nieuwsbrief. Tevens zullen migrantenorganisaties meer betrokken worden als achterban van Stichting LOS in vervolgprojecten.

4 Project Meldpunt Vreemdelingendetentie

Het Meldpunt Vreemdelingendetentie bestaat sinds eind 2009. Doel van het Meldpunt is het verkrijgen van meer inzicht in de detentieomstandigheden van ongedocumenteerde vreemdelingen. Het Meldpunt registreert klachten over bijvoorbeeld de gezondheidszorg, het eten, de plaatsing in isolatie, mogelijkheden voor contact met de buitenwereld en dergelijke. Sinds 2011 heeft Stichting LOS een samenwerkingsovereenkomst afgesloten met Amnesty International. Stichting LOS levert in deze samenwerking de resultaten van de meldingen, welke Amnesty op haar beurt gebruikt om aandacht te vragen voor het regime en de slechte leefomstandigheden binnen vreemdelingendetentie. Voor het Meldpunt is een aparte website gebouwd: www.meldpuntvreemdelingendetentie.nl, waarop ook online melding kan worden gedaan.

Sinds de oprichting van het meldpunt tot 1 januari 2012 zijn 229 meldingen verzameld, dit zijn er zo'n 100 per jaar. Het vaakst wordt geklaagd over de medische zorg en het contact met de buitenwereld. Daarnaast komen andere onderwerpen aan bod, zoals het gebruik van isoleercellen, de bejegening, het cel-klimaat, het gebruik van geweld, en het regime. De meeste klachten zijn afkomstig uit Zeist en uit Zaandam.

Wat betreft de inhoud van de klachten gaat het vooral over:

- medische zorg (20%): klachten worden niet serieus genomen, medicijnen worden niet verstrekt.
- contact met de buitenwereld (10%): privacy tijdens bezoek, bezoek wat geweigerd wordt
- isoleercellen (8%): oneens met de reden van plaatsing
- bejegening (6%): bedreiging, niet serieus genomen
- cel-klimaat (5%): relatie met celgenoot, en verse lucht
- gebruik van geweld (5%): bij uitzetting en bij plaatsing in isoleercel
- regime (5%): verving en visitatie

Deze meldingen zijn steeds opgevolgd door documentatie op te vragen, de advocaat en de betrokkene (en eventuele derde partijen zoals vriend(in)nen) te informeren, en waar nodig te interveniëren door brieven te schrijven naar relevante partijen. In 2011 zijn drie nieuwsbrieven gepubliceerd en is een brief met aandachtspunten aan de CPT (het European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment) verzonden. Het CPT bezoekt Nederland eind 2011. Mede naar aanleiding van deze signalen is een artikel in Trouw verschenen, heeft Zembla een TV-programma gemaakt en heeft de Ombudsman besloten onderzoek te doen naar de omstandigheden in vreemdelingendetentie.

Een medewerker van het Ministerie van Immigratie en Asiel bezocht het Meldpunt in verband met het onderzoek naar alternatieven voor vreemdelingendetentie. Stichting LOS had dit gesprek voorbereid in samenwerking met bezoekgroepen en grotere noodopvangorganisaties, en maakte gebruik van de informatie die verkregen is door de klachtregistraties van het Meldpunt.

Stichting LOS participeerde in 2011 in de overleggen rondom vreemdelingendetentie van Bonjo en van Amnesty International. Zelf organiseerde Stichting LOS twee overleggen met juristen en andere organisaties.

5 Project Uitbreiding Helpdesk

Vanaf november 2011 kon Stichting LOS tijd besteden aan het uitbreiden van de al bestaande helpdesk. Sinds die tijd wordt informatie over de hulpvrager en de hulpvraag op een meer gestructureerde wijze geregistreerd. In de maanden december, januari en februari is de helpdesk ongeveer 2 maal per dag gebeld voor hulpvragen. Hulpvragen kwamen vooral van maatschappelijke organisaties, ongedocumenteerden zelf en individuele hulpverleners. De hulpvragen worden zoveel mogelijk direct telefonisch beantwoord, bij complexe hulpvragen wordt soms later teruggebeld. Hulpvragen betreffen vooral onderdak, juridisch advies en de toegang tot medische zorg.

6 Organisatie

Bij de Stichting LOS werkten in 2011 de volgende medewerkers: Rian Ederveen, Mieke Kox (tot januari), Anne Olde Loohuis (tot oktober), Jille Belisario (tot december). Als directeur a.i. stond Marion Etman Stichting LOS bij.

In 2011 hebben ook stagiaires een bijdrage aan het werk van Stichting LOS geleverd: Angelique Pronk onderzocht de hulpverlening aan Marokkaanse migranten zonder verblijfsvergunning. Ilona van Breugel en Ariette Reijersen van Buuren beantwoordden de klachten die bij het Meldpunt Vreemdelingendetentie binnenkwamen.

Het bestuur van Stichting LOS bestond in 2011 uit: Nico van der Spek (voorzitter), Kees Manintveld (penningmeester), Roland Koel (secretaris), Ineke Baas (lid), Peter Kretzschmar (lid).

7 Financiën

Stichting LOS moest ook in 2011 haar financiering grotendeels regelen via projectsubsidies waarmee de lopende kosten gefinancierd moesten worden en een deel van haar kerntaken. Stichting LOS richt zich sinds 2009 op het ontwikkelen van zinvolle projecten en het vinden van de bijbehorende fondsen. Ondanks een duidelijke verslechtering van het politiek klimaat kan Stichting LOS gelukkig bogen op een breed netwerk en goede naamsbekendheid, waardoor een aantal fondsen toch bereid waren projecten van Stichting LOS te steunen. Maar mede onder invloed van de financiële en economische crisis vielen de inkomsten in 2011 wel lager uit dan verwacht en begroot. Daardoor is er een negatief resultaat in de exploitatie behaald en moest de tot 2010 opgebouwde reserve in haar geheel worden aangesproken om het voortbestaan van de stichting te garanderen. Dit verklaart de negatieve waarde van het eigen vermogen op de balans.

In het eerste deel van het jaar werd steeds scherper inzichtelijk dat financiering van de kerntaken via de verwerving van projecten op specifieke thema's niet mogelijk bleek. Daarom is ingezet om de kerntaken van de stichting via een driejarige projectfinanciering gezekeerd te krijgen. Hiertoe is het project Digitaal Loket ontwikkeld en voorgelegd aan en besproken met de drie grootste financiers, te weten Commissie Projecten in Nederland (PIN), Cordaid en Skanfonds. Tot grote tevredenheid van Stichting LOS wordt vanaf begin 2012 dit project gefinancierd door deze drie fondsen en Stichting Rotterdam. Hierdoor is een stabielere financiële basis ontstaan en kan de toekomst met meer vertrouwen worden tegemoet gezien. Toch blijft de zekerstelling van de benodigde inkomsten om de voortdurende aandacht van staf en bestuur vragen.

Stichting LOS zal zich in de toekomst daarom moeten blijven bewijzen richting de fondsen en hen moeten overtuigen van de noodzaak van financiering van het werk van Stichting LOS. De informatievoorziening via de telefonische helpdesk en het up-to-date houden van de juridische kennis zijn lastig financierbaar. Een nadeel hierbij is dat de positie van Stichting LOS als tweedelijns oriëntatie het er niet makkelijker op maakt om snelle en spraakmakende resultaten te behalen. Met als gevolg dat Stichting LOS weinig bekend is bij het grote publiek en geen financieel voordeel kan halen uit situaties waar de media groots op inzoomen. Een fundamentele hindernis voor Stichting LOS, en inherent aan haar doelstelling, is dat zij zich richt op migranten zonder verblijfsvergunning, een onderwerp waar zich slechts een klein aantal fondsen mee geassocieerd willen zien. Het blijft dan ook zaak om fondsen te sensibiliseren voor het thema en hen te overtuigen van het belang om basisrechten van ongedocumenteerde migranten te beschermen. Ook in het belang van de Nederlandse samenleving.

Balans 2011

AKTIVA	31 dec 2011		31 dec 2010	
	€	%	€	%
Vaste aktiva	1.702	15	2.132	3
Vorderingen en overlopende aktiva	7.921	68	33.729	44
Liquide middelen	2.101	18	40.272	53
Totaal aktiva	11.724	100	76.133	100
PASSIVA	€	%	€	%
Eigen vermogen	- 5.822	- 50	34.035	45
Kortlopende schulden	17.547	150	42.099	55
Totaal passiva	11.724	100	76.133	100

Winst- en verliesrekening 2011 Begroting 2012

	cijfers 2011	begroting 2011	begroting 2012
BATEN	€	€	€
Inkomsten projecten	168.393	231.650	241.535
Inkomsten overig	14.082	13.824	17.750
Bruto-opbrengst	182.475	245.474	259.285
LASTEN			
Projectkosten	13.835	22.500	39.768
Personeelskosten	154.684	164.195	180.059
Huisvesting en kantoor	17.649	18.150	16.750
Communicatie	10.567	11.150	8.350
Algemene kosten	25.599	23.095	13.900
Totaal lasten	222.333	239.090	258.827
RESULTAAT	- 39.858	6.384	458

Kanaalstraat 243
3531 CJ Utrecht
tel: 030 2990222
fax 030 2990223
info@stichtinglos.nl
www.stichtinglos.nl
rek.nummer 9552448